

2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ
ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮಾರ್ಗಸೂಚಿಗಳು

Development and Maintenance of Farms & Nurseries

ಲೆಕ್ಕಶೀರ್ಷಿಕೆ: 2401-00-119-4-05 (059)

ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅನುದಾನ ರೂ.750.00 ಲಕ್ಷಗಳು

ಪೀಠಿಕೆ:

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 413 ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯಾಗಾರಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಇವುಗಳ ಒಟ್ಟಾರೆ ಪ್ರದೇಶ 15,277.33 ಎಕರೆಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳ ಸೂಕ್ತ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಇಲಾಖಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಏಜೆನ್ಸಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಸುಮಾರು 80 ಲಕ್ಷಗಳಿಗೂ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಇಲಾಖಾ ನಿಗದಿತ ದರಗಳಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಹಾಗೂ ವಿವಿಧ ಇಲಾಖಾ ಯೋಜನೆಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳಿಂದ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳ ಮಾರಾಟ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಂದ ವಾರ್ಷಿಕ ಅಂದಾಜು ರೂ.25.00 ಕೋಟಿಯಷ್ಟು ಆದಾಯವನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಏಜೆನ್ಸಿಗೆ ಪಡೆಯಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇಲಾಖಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸಲು ಸದರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಹೊಸ ತಳಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು. ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಸಿ/ಕಸಿಗಳನ್ನು ದುಪ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪಡಿಸಿ ಒದಗಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ರೈತರು/ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮಾದರಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇಲಾಖೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳನ್ನು ಹಂತಹಂತವಾಗಿ ಮಾದರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಅವಶ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ರಾಜ್ಯವಲಯ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಇಲಾಖೆಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ರೂ.750 ಲಕ್ಷಗಳ ಅನುದಾನವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

- ಯೋಜನೆಯ ಶೀರ್ಷಿಕೆ: ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಸಸ್ಯವಾಟಿಕೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆ (2401-00-119-4-05)
- ಒಟ್ಟು ಅನುದಾನ: ರೂ.750.00 ಲಕ್ಷಗಳು

ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ:

ಇಲಾಖೆಯ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಂಶವಾಳಿ ತಾಕುಗಳು, ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯ, ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರೈಕೆ, ರೈತರಿಗೆ ಹೊಸ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲು ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಘಟಕಗಳ ಪ್ರದರ್ಶನ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳ ಸಸ್ಯೋತ್ಪಾದನೆ ಕೈಗೊಂಡು ರೈತರಿಗೆ ಪೂರೈಸುವುದು, ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಘಟಕಗಳ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಮಾಡಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸದೃಢತೆ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಸಂಯೋಜಿತ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿ (Integrated Farming System) ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಒಟ್ಟಾರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು.

ಮಾದರಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಷಯಯಾಧಾರಿತ ಆಧಾರಿತ

ಮುನ್ನೋಟವನ್ನು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು. ಈಗಾಗಲೇ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲಾಗಿರುವ ಮಾದರಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು.

ವಿಷಯಾಧಾರಿತ ಮುಖ್ಯ ಘಟಕಗಳು:

1. ಸಸ್ಯೋತ್ಪಾದನೆ
2. ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳು
3. ಕಿರು ಜಲಾನಯನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ
4. ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಳ ಮಾಡುವುದು
5. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ
6. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ
7. ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿ ಮತ್ತು ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ತರಬೇತಿ
8. ಸಾದಿಲ್ವಾರು ವೆಚ್ಚ

1. ಸಸ್ಯೋತ್ಪಾದನೆ/ಸಸ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಘಟಕ:

ಸ್ಥಳೀಯ ರೈತರ ಬೇಡಿಕೆಯನುಸಾರ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳ ಸಸ್ಯೋತ್ಪಾದನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು. ಈ ಘಟಕದಡಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಮಾವು, ಸಿಬೆ, ನೇರಳೆ, ಕೋಕೋ, ಗೋಡಂಬಿ, ಅಂಗಾಂಶ ಕೃಷಿ ಸಸಿಗಳು, ಹಲಸು, ಕಾಳು ಮೆಣಸು, ತೆಂಗು ಹಾಗೂ ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕವಿರುವ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಇಲಾಖಾ ನಿಗದಿತ ದರಗಳನ್ವಯ ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಇಲಾಖಾ ನಿಗದಿತ ದರಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗುವುದು. 2021-22 ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜು ಒಟ್ಟು 80-85 ಲಕ್ಷ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಇಲಾಖೆಯ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

2. ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

ರೈತರಿಗೆ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗಿರುವ ನೂತನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಅವಿಷ್ಕಾರಗಳ ಅಳವಡಿಕೆ, ಹೊಸ ಬೆಳೆ/ತಳಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಚಯಿಸಲು ಸಂರಕ್ಷಿತ ಬೇಸಾಯ, ಹಸಿರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಬೆಳೆಗಳ ಹಾಗೂ ಬೇಡಿಕೆಯನುಸಾರ ಅಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೆಳೆಗಳ ಬೇಸಾಯ, ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ, ಮಳೆ ನೀರಿನ ಕೋಯು, ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವಿಧ ಪಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಘಟಕದ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ತಾಂತ್ರಿಕ ಸಮಿತಿಯ ಸೂಕ್ತ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕೈಪಿಡಿಯ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯೊಂದಿಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು. ಭಾರತೀಯ ತೋಟಗಾರಿಕ ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆ (IIHR) ಹಾಗೂ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿರುವ ಹೊಸ ಬೆಳೆ/ತಳಿ, ಉತ್ತಮ ನಿರ್ವಹಣಾ ಪದ್ಧತಿ ಹಾಗೂ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಯೋಜನಾವರದಿಯನ್ನು ಅನುಮೋದಿಸಿಕೊಂಡು ಇಲಾಖಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

3. ಕಿರು ಜಲಾನಯನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ:

ಇಲಾಖೆಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಕೊರತೆಯಿರುವುದಲ್ಲದೇ, ರಾಜ್ಯದ ಹಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಂತರ ಬರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೀರಿನ ಸಮಸ್ಯೆ ಉದ್ಭವಿಸುವ ಸಂಭವವಿರುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದ, ಮಳೆ ನೀರು ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಒತ್ತನ್ನು ನೀಡುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೆರೆ/ಹೊಂಡಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಿ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಸಸ್ಯೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ಬಳಸಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕಿರು ಜಲಾನಯನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡು ನಿರಂತರವಾಗಿ ನೀರಿನ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಲಭ್ಯವಿರುವಂತೆ ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು ಈ ಘಟಕದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಡಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಕಂದಕ (Trench) ಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು, trench cum bunding, contour bunding, ಇಂಗು ಗುಂಡಿಗಳು, ನಾಲಾಬದು, ಬದುಗಳ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು, ಜೈವಿಕ ಬೇಲಿ, ಕೊಳವೆಬಾವಿ ಮರುಪೂರಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

4. ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:

ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಸೂಕ್ತ ಬೆಳೆಗಳ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ, ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ, gap filling, ವಯಸ್ಸಾದ ಮತ್ತು ಅನುತ್ಪಾದಕ ಮರಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ, ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ/ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹಾಲಿ ಇರುವ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಸದ್ಭಳಕೆ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದಕತೆ ಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಸಂಯೋಜಿತ ಬೇಸಾಯ ಪದ್ಧತಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು.

5. ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ:

ಸಸ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಂಶಾವಳಿ ತಾಕುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ/ಹೊಸ ಬೆಳೆಗಳ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು. ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಸಿ/ಕಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಪೂರೈಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಹಸಿರುಮನೆ, ನೆರಳು ಪರದೆ, ಮಿಸ್ಕ್ ಛೇಂಬರ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದು. ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾಂಪೌಂಡ್ ಗೋಡೆ, ತಂತಿಬೇಲಿ/ಚೈನ್ ಲಿಂಕ್ ಫೆನ್ಸಿಂಗ್ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುವುದು. ಕಛೇರಿ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮಾಡಲು ಉಗ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಕಛೇರಿ ಕಟ್ಟಡಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಸಸ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಎರೆಹುಳುಗೊಬ್ಬರ ಘಟಕ, ಜೀವಸಾರ ಘಟಕ, ಕೊಳವೆಬಾವಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಪಂಪ್ ಸೆಟ್ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಣೀಯಗೊಳಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉದ್ಯಾನವನ, ಆಯ್ದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ Tree park ನಿರ್ಮಾಣ, ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ನವೀನ ಮಾದರಿಯ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು.

6. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ:

ಇಲಾಖೆಯು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕಾಮಗಾರಿಗಳ ನಿಗದಿತ ದರಗಳ ಕೈಪಿಡಿ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ಷೇತ್ರ/ನರ್ಸರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ನಿರ್ವಹಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಉಳುಮೆ ಮಾಡುವುದು, ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಪಾತಿ ಮತ್ತು ಮೇಲಾವರಣ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವುದು, ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕತೆಯಾನುಸಾರ ರಿ-ಬ್ಯಾಗಿಂಗ್ ಮಾಡುವುದು, ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಬಿತ್ತನೆ, ಬೆಂಕಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ವಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ/ರೋಗ/ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಕರಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆ, ಮೇವು ಖರೀದಿ, ಮೇವು ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜ

ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಬೇಸಾಯ, ಮೇವು ಬೆಳೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ, ರಾಸು/ಜಾನುವಾರುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಅವುಗಳ ವಿಮೆ, ವಿದ್ಯುತ್ ಬಿಲ್, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ದುರಸ್ತಿ, ಹೊರಗುತ್ತಿಗೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ತೋಟಗಾರರ/ ಟ್ರ್ಯಾಕ್ಟರ್ ಚಾಲಕರ ಸೇವೆಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

7. ಅಧಿಕಾರಿ/ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ:

ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಹಾಯಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಹಾಯಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಧಿಕಾರಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಹಾಯಕರು ರವರುಗಳಿಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪಾಲನೆ, ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಹೊಸ ತಾಂತ್ರಿಕತೆ, ಸಸ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದ ದಾಖಲಾತಿಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡುವುದು.

8. ಸಾದಿಲ್ವಾರು ವೆಚ್ಚ:

ಜಿಲ್ಲೆ/ತಾಲ್ಲೂಕು ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯ ಸಂತೆ ಆಯೋಜನೆ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಂದ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಬೇರೆಡೆ ಸಾಗಿಸಲು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ವೆಚ್ಚ, ರಾಜ್ಯ/ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ದಿನ ನಿತ್ಯದ ವಹಿವಾಟುಗಳಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಪುಸ್ತಕ / ಮಾಹಿತಿ / ಕೈಪಿಡಿ ಇತರೆ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಮುದ್ರಾಣಾ ವೆಚ್ಚ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಫಸಲು ಹರಾಜು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ದಿನ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಪ್ರಕಟಣಾ ವೆಚ್ಚ, ದಾಖಲಾತಿಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ವೆಚ್ಚ, ರಾಜ್ಯ/ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಅಧಿಕಾರಿ / ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಪ್ರಯಾಣ ವೆಚ್ಚ, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದ ಕಛೇರಿಗಳ ಲೇಖನಾ ಸಾಮಗ್ರಿ ವೆಚ್ಚ, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ವಿದ್ಯುತ್ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಕರ, ಯಂತ್ರೋಪಕರಣ ಹಾಗೂ ಜನರೇಟರ್‌ಗಳಿಗೆ ಇಂಧನ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 2ರಷ್ಟು ಯೋಜನೆಯ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಸಾದಿಲ್ವಾರು ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಇಲಾಖೆಯ ಜೈವಿಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಿಸಲಾಗುತ್ತಿರುವ, **Vegetable, Banana, Mango ಮತ್ತು Pomegranate Special, Vermi wash, Vermi Compost** ಮತ್ತು ಇತರೆ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಔಷಧೀಯ ಮತ್ತು ಸುಗಂಧ ದ್ರವ್ಯಗಳ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳನ್ನು ಸಸ್ಯ ಸಂತೆ ಸಹ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.

ಮಳೆಗಾಲ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಕರಪತ್ರ, ಬಿತ್ತಿಪತ್ರ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಮುಖಾಂತರ ವ್ಯಾಪಕ ಪ್ರಚಾರ ಕೈಗೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜನಸಂದಣಿ ಇರುವಂತಹ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು/ ಹೋಬಳಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಸ್ಯಸಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಲು ಸ್ಥಳ ಮತ್ತು ದಿನಾಂಕವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿಷ್ಟಪೀಠ (protocol) ಅನುಸರಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು.

ಸಸ್ಯಸಂತೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ 5 ದಿನಗಳ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು/ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಮೂರು ದಿನಗಳ ಅವಧಿಗೆ ಏರ್ಪಡಿಸುವುದು. ಸದರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಪರಿಕರಗಳ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರೂ.25,000/-ಗಳ ಮತ್ತು ತಾಲ್ಲೂಕು/ಹೋಬಳಿ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ರೂ.7500/-ಗಳ ಖರ್ಚನ್ನು ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಭರಿಸುವುದು. ವಿವರಗಳು ಕೆಳಕಂಡಂತಿದ್ದು, ಅದರನ್ವಯ, ಕ್ರಮವಹಿಸುವುದು.

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ವಿವರ ಮತ್ತು ಅನುದಾನ				
ಕ್ರ. ಸಂ.	ಸಸ್ಯಸಂತೆ ಏರ್ಪಡಿಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಕೇಂದ್ರ	ಘಟಕಗಳ ವಿವರ	ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅವಧಿ	ಪ್ರತಿ ಸಸ್ಯಸಂತೆಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಅನುದಾನ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)
1	ಜಿಲ್ಲಾ ಮಟ್ಟ	ಸ್ವಾಲ್, ಬ್ಯಾನರ್, ಪ್ರದರ್ಶನಗಳು, ಸಾಗಾಣಿಕೆ	5 ದಿನಗಳು	25,000
2	ತಾಲ್ಲೂಕು/ಹೋಬಳಿ	ವೆಚ್ಚ, ಬಿತ್ತಿಪತ್ರ, ಕರಪತ್ರ ಮತ್ತು		

ಮಟ್ಟ	ಉದ್ಘಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭದ ವೆಚ್ಚ ಮತ್ತು ಇತರೆ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗಾಗಿ	3 ದಿನಗಳು	7,500
------	--	----------	-------

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ Album ತಯಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡ ಒಂದು ವಾರದೊಳಗಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾದ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳ ವಿವರ, ಗಳಿಸಿದ ಆದಾಯ ಮತ್ತು ಜಮೆ ಮಾಡಲಾದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುವುದು.

ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾದರಿ ಮತ್ತು ವೇಳಾಪಟ್ಟಿ:

- 2021-22ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಮಾದರಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡಂತೆ ವಿಷಯಯಾಧಾರಿತ ಆಧಾರಿತ ಮುನ್ನೋಟವನ್ನು 2021-22ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು. ವಿಸ್ತೃತ ಯೋಜನಾ ವರದಿಗಳನ್ನು ಏಪ್ರಿಲ್ ಕೊನೆಯ ವಾರ ಮತ್ತು ಮೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು.
- ಹೊಸ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಮತ್ತು ವಂಶಾವಳಿ ತಾಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆದು ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ಮಳೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗಿಡಗಳ ನಾಟಿ ಕಾರ್ಯವು ಆಗಸ್ಟ್ ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳಿಗೆ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಅಳವಡಿಕೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಪಾಲಿಹೌಸ್, ನೆರಳುಪರದೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ದುರಸ್ತಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮೇ ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ, ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ, gap filling, ವಯಸ್ಸಾದ ಮತ್ತು ಅನುತ್ಪಾದಕ ಮರಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ, ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ/ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಕಂತಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮೇ-ಜೂನ್ ಮಾಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಕಂತಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್- ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಮಾಹೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು.
- ಸಸ್ಯೋತ್ಪಾದನೆಗೆ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿರುವ ಇಲಾಖಾ SR ದರಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮೀರದಂತೆ ಸಸ್ಯೋತ್ಪಾದನೆ ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಸಿ ಗಿಡ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿತ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಗದಿಪಡಿಸಿದ ಸಮರ್ಪಕ ಋತುಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೃದು ಕಾಂಡ ಕಸಿ/ಬೆಣ್ಣೆ ಕಸಿ ಮುಖಾಂತರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಲು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳನ್ನು ಶಿಪಾರಸ್ಸು ಮಾಡಿದ ಸೂಕ್ತ ತಾಂತ್ರಿಕ ವಿಧಾನ ಅನುಸರಿಸಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು. ಮಾವು ಕಸಿಯನ್ನು ಓಟೆ ಕಸಿ ಅಥವಾ ಮೃದು ಕಾಂಡ ಕಸಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮಾವಿನ ಓಟೆಗಳನ್ನು ಮಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಸೂಕ್ತ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಮರಳನ್ನು ಮಿಶ್ರಣ ಮಾಡಿ ಶೇಕಡವಾರು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊಳಕೆ ಸಸಿ ಪಡೆಯುವುದು. ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಕಸಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ತಳಿವಾರು ಸೂಚಿತ ಬಣ್ಣ ಹಾಕಿ ಜೋಡಿಸುವುದು. ಉತ್ಪಾದಿಸಿದ ಕಸಿ ಗಿಡಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಹಾಗೂ ಆ ಗಿಡಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಬಂದ ಆದಾಯ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಾಗಬೇಕು. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಸಿ/ಸಸಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ರೈತರಿಗೆ ವಿತರಿಸಿ ಬಿಲ್ಲು ಹಾಕಿ ದಾಸ್ತಾನು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ನಮೂದಿಸುವುದು. ಆಯಾ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿರುವ ಕಸಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಅದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ನಾಟಿ ಮಾಡಲು ಪೂರೈಸದೇ ಕನಿಷ್ಠ 6 ತಿಂಗಳು ಅವು ನರ್ಸರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಡಸುಗೊಳಿಸಿ ಚಿನ್ನಾಗಿ ಚಿಗುರೊಡೆದ ನಂತರ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು. ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆ ಇರುವ ತಳಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು. ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದ ಗಿಡಗಳು ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲು ಅವಶ್ಯವಿರುವ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದ ಅನುಷ್ಠಾನಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕು. ಗಿಡಗಳ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಅನುವಾಗುವಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಳೀಯವಾಗಿ ಪ್ರಚಾರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

- ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಹಸಿರೇಲೆ ಗೊಬ್ಬರ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜ ಖರೀದಿಸಿ, ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿ, ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು, ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಪಾತಿ ಮಾಡುವುದು, ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ/ರೋಗ/ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಕರಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಹೊಸ ತಳಿಗಳ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಮೇವು ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜ ಖರೀದಿ, ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮೇ-ಜೂನ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ವರ್ಮಿಕಾಂಪೋಸ್ಟ್/ಬಯೋಡೈಜೆಸ್ಟರ್, ಬೆಂಕಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ವಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕಾಂಪೌಂಡ್ ದುರಸ್ತಿ, ತಂತಿಬೇಲಿ ದುರಸ್ತಿ, ಹಸಿರುಮನೆ/ನೆರಳುಪರದೆ ರಿಪೇರಿ, ಕಟ್ಟಡ ದುರಸ್ತಿ, ಯಂತ್ರಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಉದ್ಯಾನವನ, Tree park ನಿರ್ಮಾಣ, ಮಾರಾಟ ಮಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ನವೀನ ಮಾದರಿಯ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಜೂನ್-ಡಿಸೆಂಬರ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಹೆಚ್ಚಿನ ಅನುದಾನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಕಂಡುಬಂದಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆಯ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಆವರ್ತ ನಿಧಿಯಿಂದ ಅನುದಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರು ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿವಿಧ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಾದ ಕಂದಕ (trenching) ಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು, trench cum bunding, contour bunding, ಇಂಗು ಗುಂಡಿಗಳು, ನಾಲಾಬದು, ಬದುಗಳ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಗಿಡಗಳನ್ನು ನಾಟಿ ಮಾಡುವುದು, ಜೈವಿಕ ಬೇಲಿ ನಿರ್ಮಾಣ ಇತ್ಯಾದಿ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರು ಸಂಗ್ರಹಣ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಹೂಳು ತೆಗೆಯುವುದು, ಪುನಶ್ಚೇತನ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಬೋರ್ ವೆಲ್ ಮರು ಪೂರಣ ಏಪ್ರಿಲ್ ಮತ್ತು ಮೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಹೊಸ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಮತ್ತು ವಂಶಾವಳಿ ತಾಕುಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಗುಂಡಿ ತೆಗೆದು ಜೈವಿಕ ಗೊಬ್ಬರ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಗಿಡಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ಮಳೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಗಿಡಗಳ ನಾಟಿ ಕಾರ್ಯವು ಆಗಸ್ಟ್ ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ನರ್ಸರಿಗಳಿಗೆ ಹನಿ ನೀರಾವರಿ ಅಳವಡಿಕೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಏಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಟೆಂಡರ್ ಕರೆದು ಕಾಮಗಾರಿಯನ್ನು ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಪಾಲಿಹೌಸ್, ನೆರಳುಪರದೆ ನಿರ್ಮಾಣ, ದುರಸ್ತಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮೇ ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ, ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ, gap filling, ವಯಸ್ಸಾದ ಮತ್ತು ಅನುತ್ಪಾದಕ ಮರಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ, ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳ/ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿತ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಸ್ಯ ಸಂಪತ್ತಿನ ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಂಗಾರು ಮಳೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಕಂತಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಮೇ-ಜೂನ್ ಮಾಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹಿಂಗಾರು ಮಳೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಕಂತಿನ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್- ಅಕ್ಟೋಬರ್ ಮಾಹೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು.
- ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಹಸಿರೇಲೆ ಗೊಬ್ಬರ ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜ ಖರೀದಿಸಿ, ಉಳುಮೆ ಮಾಡಿ, ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡುವುದು, ಗಿಡಗಳಿಗೆ ಪಾತಿ ಮಾಡುವುದು, ಸಮಗ್ರ ಕೀಟ/ರೋಗ/ಪೋಷಕಾಂಶ ನಿರ್ವಹಣೆಗಾಗಿ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಕರಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ, ಹೊಸ ತಳಿಗಳ ಪ್ರದೇಶ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಮೇವು ಬೆಳೆಗಳ ಬೀಜ ಖರೀದಿ, ಕಳೆ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಜೈವಿಕ ಪರಿಕರಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಮೇ-ಜೂನ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ವರ್ಮಿಕಾಂಪೋಸ್ಟ್/ಬಯೋಡೈಜೆಸ್ಟರ್, ಬೆಂಕಿ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ವಲಯ ನಿರ್ಮಾಣ, ನೀರು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಕಾಂಪೌಂಡ್ ದುರಸ್ತಿ, ತಂತಿಬೇಲಿ ದುರಸ್ತಿ, ಹಸಿರುಮನೆ/ನೆರಳುಪರದೆ ರಿಪೇರಿ, ಕಟ್ಟಡ ದುರಸ್ತಿ, ಯಂತ್ರಗಳ ದುರಸ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಜೂನ್-ಆಗಸ್ಟ್ ಮಾಹೆಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಿಲ್, ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳ ರೀ ಬ್ಯಾಗಿಂಗ್, ಜಾನುವಾರುಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮತ್ತು ವಿಮೆ,

ಮೇಲ್ಕಾರ್ಯವಣಿ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮೇವು ಬೆಳೆಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆಗಸ್ಟ್ ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

- ಹಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಹಾಯಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಸಹಾಯಕ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಅಧಿಕಾರಿ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಹಾಯಕರು ರವರುಗಳಿಗೆ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಪಾಲನೆ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆ, ಸಸ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮಟ್ಟದ ದಾಖಲಾತಿಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ನಿರ್ವಹಣೆ ಹಾಗೂ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಂತ್ರಜ್ಞರಿಂದ ಹಾಗೂ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ನೂತನ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುವ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಮಾಹೆಯ ಅಂತ್ಯದೊಳಗೆ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೆ.ಟಿ.ಟಿ.ಪಿ. ಕಾಯ್ದೆ-2005 ಯಡಿ ನಿಯಮಾನುಸಾರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.
- ಇಲಾಖೆಯಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ MGNREGA ಹಾಗೂ ಇತರೆ ಯೋಜನೆಗಳಡಿ ಅವಕಾಶವಿರುವ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು. ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇತರೆ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಘಟಕವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಈ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಉಳಿಕೆ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪೂರ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.

ಫಲಶ್ರುತಿ:

1. ಸ್ಥಳೀಯ ಬೇಡಿಕೆಯನುಸಾರ ಉತ್ಕೃಷ್ಣ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಕಸಿ/ಸಸಿಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ರೈತರಿಗೆ ಇಲಾಖಾ ದರದ ಮೂಲಕ ಪೂರೈಸುವುದರಿಂದ ರೈತರ ಆದಾಯ ಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಿಸುವುದು.
2. ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳ ಹೊಸ ತಳಿಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಹೊಸ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಮತ್ತು ರೈತರು / ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಮಾದರಿ ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಕಲಿಕಾ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಆದಾಯ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಾಯವಾಗುವುದು.
3. ಕಿರು ಜಲಾನಯನ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಾದರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನೀರಿನ ಸೌಲಭ್ಯವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಸದರಿ ತಾಂತ್ರಿಕತೆಯನ್ನು ರೈತರು ತಮ್ಮ ಜಮೀನುಗಳಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಂತರ್ಜಲ ಮಟ್ಟವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆ.
4. ಮಾದರಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ ಬೇಸಾಯ, ಮಿಶ್ರಬೆಳೆ, Gap filling, ವಯಸ್ಸಾದ ಮತ್ತು ಅನುತ್ಪಾದಕ ಮರಗಳ ಪುನಶ್ಚೇತನ, ಸಮಗ್ರ ಪೋಷಕಾಂಶ/ಕೀಟ ಮತ್ತು ರೋಗಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮಣ್ಣು ಮತ್ತು ನೀರಿನ ವಿಶ್ಲೇಷಣೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸೂಕ್ತ ಪೋಷಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ, ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹಾಲಿ ಇರುವ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕ ಸದ್ಯಳಕೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಒಟ್ಟಾರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಮುಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುವುದು.

